

Fenomén *Slavné dny* a jeho kritické využití ve výuce dějepisu

Zdislava Šimková

THE *SLAVNÉ DNY* SHOW AND ITS USE IN THE CRITICAL TEACHING OF HISTORY

This paper discusses the use of the popular Czech internet show *Slavné dny* [*Famous Days*] in the teaching of history. The show was published on the Stream.cz internet platform between 2010 and 2020. A methodological portal for the show was created in 2014; it contains all the episodes as well as the methodologies for selected episodes for primary and secondary schools. This paper discusses *Slavné dny* through the use of audiovisual technology in teaching and critically analyses the show, including selected methodologies. The use of this show and the methodologies is then examined using a questionnaire survey.

KEYWORDS:

Slavné dny; history; audiovisual technology; methodological portal; didactics of history

Internetový pořad *Slavné dny* byl zveřejňován v letech 2010–2020 na platformě Stream.cz a již v té době se z něj stal fenomén. V období svého vzniku byl totiž formou i obsahem velmi ojedinělý a postupem času začal být využíván jak žáky a žákyněmi pro doplnění informací i vizuálních vjemů k jednotlivým historickým událostem, tak učiteli a učitelkami ve výuce dějepisu. V této studii se věnuji zmapování a zhodnocení současného využívání tohoto pořadu.

Za vznikem *Slavných dnů* stojí autorský kolektiv Pavla Zuny, Andrey Maloveczké a Martina Krušiny. Pořad obsahuje stovky několikaminutových dílů o konkrétních historických událostech či osobnostech. V letech 2014 a 2016 byl doplněn i o dvě knižní vydání.¹ V dubnu 2024 na tento pořad v rámci stejné internetové platformy volně navázal projekt *Životy slavných*, který dle oficiálního popisu pojednává „o životních osudech žen a mužů, kteří měnili svět“.² Během desetiletého působení *Slavných dnů* na Stream.cz byly vydávány i další doprovodné pořady — například *Slavní neznámí* a *Slavné sportovní okamžiky*.

„Když jsme v září roku 2010 uvedli na Streamu první díl pořadu *Slavné dny*, příliš jsme od něj neočekávali. Měli jsme pocit, že dokumentární cyklus nemůže konkurovat zábavným videím [...]. Teď, v říjnu 2016, má pořad *Slavné dny* za sebou přes 260 dílů a celkový počet zhlédnutí dosáhl hranice sta milionů. Učitelé používají naše videa při výuce, dělají podle nich dokonce pedagogické přípravy, a zájem diváků o nové díly stále trvá,“³ uvádí na začátku své druhé knihy Pavel Zuna. V roce 2014 k tomuto

1 Pavel ZUNA, *Slavné dny. 50+2 příběhy, které psaly historii*, Zlín 2014; TÝŽ, *Slavné dny II. 50+2 nových příběhů, které psaly historii*, Praha 2016.

2 *Životy slavných*, www.stream.cz/zivoty-slavnych [náhled 20. 10. 2024].

3 P. ZUNA, *Slavné dny II*, s. 7.

pořadu vznikl i metodický portál,⁴ na němž se nachází všechny díly pořadu a k vybraným dílům i vzdělávací metodiky, které lze využít na základních či středních školách. Partnery tohoto portálu jsou Moderní dějiny — Vzdělávací portál pro učitele, studenty a žáky⁵ a Občankáři.cz.⁶ V současné době pořad obsahuje 333 dílů, ke 129 z nich jsou dostupné vzdělávací metodiky. V rámci této studie jsem vytvořila dotazník, který reflektuje využití *Slavných dnů* ve výuce dějepisu a využívání vzdělávacích metodik učiteli a učitelkami v České republice.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Pro tuto práci jsem využila kvalitativní analýzu odpovědí učitelů a učitelek dějepisu v rámci dotazníkového šetření, jejímž prostřednictvím jsem hledala odpovědi na následující výzkumné otázky: 1) Jak často jsou *Slavné dny* využívány ve výuce? 2) Jakým způsobem souvisí využití *Slavných dnů* s výkladem v hodině? 3) Jakým způsobem vyučující využívají metodiky? 4) Jaké výukové cíle učitelé a učitelky pořadem naplňují?

Dotazník vyplňovali učitelé a učitelky dějepisu; pro jeho rozeslání jsem využila skupiny na sociální síti Facebook, ve kterých se sdružují. Konkrétně se jednalo o tyto skupiny: Učitelé+ (určena pro všechny učitele a učitelky ZŠ a SŠ), Vzájemné učení+ (určena primárně pro učitele a učitelky dějepisu, slouží pro vzájemnou reflexi jejich vyučování) a Starší dějiny moderně (určena pro učitele a učitelky dějepisu, kteří navzájem sdílejí své přípravy a metodiky nejen ke starším dějinám). Je důležité poznamenat, že ve dvou posledních zmíněných skupinách se shromažďují především učitelé a učitelky, kteří si kladou za cíl učit zážitkově a badatelsky.

Dotazník po respondentech a respondentkách požadoval informace o tom, zda ve výuce využívají *Slavné dny* a případně jak s tímto pořadem pracují. Mimo konkrétních informací ohledně pořadu mě mimo jiné zajímalo, na jakém typu školy pracují a jaký je jejich primární či převažující styl výuky v hodinách dějepisu. Dále jsem se zajímala o to, jak pořad či metodiky k pořadu využívají, jak často je do výuky zařazují, jak jsou s metodikami spokojeni, jak na pořad reagují žáci a žákyňe a jaké díly se vyučujícím osvědčily a využívají je opakovaně.

4 Portál se vzdělávacími metodikami k pořadu *Slavné dny* internetové televize Stream.cz, www.slavne-dny.cz/list [náhled 20. 10. 2024].

5 Vzdělávací portál, na kterém jsou mj. dostupné metodiky a studijní materiály pro výuku moderních dějin pro různé vzdělávací oblasti, www.moderni-dejiny.cz [náhled 15. 12. 2024].

6 Asociace učitelů občanské výchovy a společenských věd snaží se o zvyšování občanského (sebe)vědomí a schopnosti orientovat se v současném společenském dění, www.obcankari.cz [náhled 15. 12. 2024].

AUDIOVIZUÁLNÍ TECHNIKA VE VÝUCE DĚJEPISU

V rámci moderní a efektivní výuky dějepisu je vhodné využívat širší spektrum didaktických/edukačních médií, které pomohou žáky a žákyně aktivizovat a rozvíjet jejich kritické (historické) myšlení. Do výuky dějepisu je proto vhodné zapojit vizuální, auditivní i audiovizuální techniku, která ale nebude plnit pouze ilustrativní funkci, nýbrž bude dostatečně využita pro svůj didaktický potenciál. Ve většině případů se totiž pro žáky a žákyně jedná o přístupnější a atraktivnější formu, než jakou je psaný text.⁷ Právě mezi audiovizuálními prostředky, tedy mezi prostředky umožňující multisenzorické vnímání, můžeme zařadit i promítání videí, v našem případě pořadu *Slavné dny*. Výhodou využívání audiovizuální techniky ve výuce je bezpochyby snazší upoutání pozornosti žáků a žákyň, kdy zapojují více smyslů najednou. Tím se zkvalitňuje zapamatování zprostředkovaných informací. Mezi další výhody pro žáky a žákyně patří například přirozenější prostředí či lepší vhléd do složitější problematiky.⁸ Audiovizuální média patří mezi nejvýznamnější výukové zdroje v hodinách dějepisu.⁹ Pracovat s nimi lze díky jejich ilustrační i informační funkci — video, podobně jako například obraz, můžeme používat jednak jako ilustraci historické události, jednak jako zdroj historických informací.¹⁰ *Slavné dny* mají pro plnění obou těchto funkcí a zároveň díky své krátké délce velký didaktický potenciál.

Audiovizuální média jsou bezpochyby neodmyslitelnou součástí života žáků a žákyň. Dle didaktiček Denisy Labischové a Blaženy Gracové empirické průzkumy ukazují, že audiovizuální média (televize, film či videa na internetu) jsou v dnešní době nejpreferovanějším informačním zdrojem a mají „silnější vliv na utváření historického vědomí než školní dějepisná výuka“.¹¹ Využití audiovizuální techniky ve výuce může pomoci lepšímu porozumění problematice a rozvoji analytických dovedností. Díky schopnosti zapojení žáků a žákyň do děje, například podporou fantazie, skrze působení na emoce či pouhou zábavnost, v nich může vzbudit zájem o danou problematiku či dopomoci k pochopení učiva. Naopak je třeba si uvědomit, že ve videu je zachycen jen určitý výsek doby podaný z určité perspektivy. Filmy se koncentrují zejména na významné události a osobnosti a každodennost často pozornosti uniká.¹²

Dle didaktika Tonyho Batese není video vhodné pouze pro opakování již probírané látky, ale jeho prezentace by měla mít přidanou hodnotu v podobě doprovod-

7 Denisa LABISCHOVÁ, *Vybraná didaktická média a jejich místo ve výuce dějepisu*, in: Zdeněk Beneš a kol., *Sondy a analýzy. Učebnice dějepisu — teorie a multikulturní aspekty edukačního média*, Praha 2008, s. 45–52.

8 Miloslav ROTPORT, *Didaktická technika*, Praha 2003, s. 31–32.

9 Alan S. MARCUS — Scott Alan METZGER — Richard J. PAXTON — Jeremy D. STODDARD, *Teaching History with Film. Strategies for Secondary Social Studies*, London 2018, s. 3.

10 Dagmar HUDECOVÁ, *Jak modernizovat výuku dějepisu*, Praha 2007, s. 48–49.

11 Denisa LABISCHOVÁ — Blažena GRACOVÁ, *Příručka ke studiu didaktiky dějepisu*, Ostrava 2008, s. 120.

12 Tamtéž.

ných aktivit žáků a žákyň. Ti mají být alespoň zpočátku vedeni k tomu, co v daném videu mají hledat, jak video analyzovat a interpretovat.¹³ Dagmar Čábalová v podobném duchu upozorňuje, že při pouhém promítání videa si žáci a žákyně nezapamatují více než 20 % informací. Pokud ale vyučující budou přistupovat k videu jako například k iniciátoru diskuze, efektivita zapamatování informací stoupne až na 40 %. Pokud žáky a žákyně zapojíme i do samotné tvorby videa či je jinak aktivizujeme (například si budou moci příběh zažít na vlastní kůži a individuálně či skupinově něco vytvořit), můžeme efektivitu zapamatování zvýšit až k 80 %.¹⁴

FENOMÉN SLAVNÝCH DNŮ

Během desetiletého působení pořadu bylo vydáno 333 dílů (z toho 5 bonusových), které popisují různé historické události či osobnosti od antiky až po současnost, respektive po rok 2012. Autoři projektu se věnují především 20. století, což reflektuje i počet vydaných dílů.

Časové vymezení	Počet videí pořadu <i>Slavné dny</i>
Antické dějiny	8
Středověké dějiny	8
Novověké dějiny	17
Dlouhé 19. století (1789–1914)	34
	266
20. a 21. století	(12 videí se překrývá v tzv. dlouhém století a zároveň ve 20. století, respektive v letech 1900–1914)

Popularitu pořadu nedokazuje jen používání pořadu ve výuce dějepisu, ale především množství zhlédnutí jednotlivých dílů.¹⁵ V současné době, kdy už nové díly aktivně vydávány nejsou, má pořad na Stream.cz 44 760 odběratelů,¹⁶ každý díl má v průměru 427 808 zhlédnutí. Čtyři díly dosáhly dokonce více než milionu zhlédnutí. Konkrétně se jedná o: *Den, kdy byl rozprášen řád templářů* (13. říjen 1307), 1 106 441 zhlédnutí; *Den tragédie na leteckém dni v Ramsteinu* (28. srpen 1988), 1 112 477 zhlédnutí; *Den nejhorší*

¹³ Anthony William BATES, *Teaching in a Digital Age. Guidelines for Designing Teaching and Learning*, Vancouver B.C. 2019, s. 389–396.

¹⁴ Dagmar ČÁBALOVÁ, *Pedagogika pro učitele — modul B*, Plzeň 2007 [elektronický zdroj], záložka Výukové metody a možnosti jejich využití ve vyučování. Cit. Jakub HANZLÍČEK, *Využití audiovizuálních prostředků v dějepisu na příkladu výuky moderních dějin*, diplomová práce, Katedra historie FPE ZČU, Plzeň 2013, s. 23.

¹⁵ Statistika zhlédnutí pořadu *Slavné dny* je k dispozici pouze na Stream.cz; pro přehled o sledovaných dílech plně postačí. Na www.slavne-dny.cz, kde jsou dostupná všechna videa i metodiky k jednotlivým dílům, není takováto statistika dostupná.

¹⁶ *Slavné dny*, www.stream.cz/slavedny [náhled 3. 1. 2025].

letecké katastrofy v dějinách (27. březen 1977), 1 397 644 zhlédnutí; *Den, kdy tisíce lidí viděly zázrak* (13. říjen 1917), 1 457 557 zhlédnutí.¹⁷

Slavné dny nejsou typickým audiovizuálním historickým pramenem, který můžeme ve výuce využít stejně jako například televizní reportáž či hraný nebo dokumentární film. Jedná se o populárně-naučná videa, která se v rámci cca sedmi minut snaží shrnout historickou událost či představit historickou osobnost. Pořad je charakteristický svým dramatickým pojetím — snaží se u diváků vyvolat emoci. Každý díl obsahuje komentář spoluautora Pavla Zuny, který doplňuje dramatická hudba. Ve videích můžeme vidět snímky z různých historických filmů, výtvarná díla, mapy, graficky ztvárněné modely místa, jak vypadalo v době dané historické události, či pohledy, jak určitá místa vypadají v současnosti. Autorský tým se vždy snaží danou událost zasadit do historického kontextu. Konec některých dílů doprovází místo čteného komentáře psané titulky, doplňující příběh o další, často emoční rovinu. Za hlavní výtku bych považovala především chybějící zdroje, které autorský tým použil. Snímky z filmů jsou alespoň citovány při první ukázce, avšak u zobrazení výtvarných děl nevíme, odkud tým čerpal.¹⁸ To samé platí u autora komentáře. Starší videa v současné době nejsou v dostatečném rozlišení, což je viditelné především u ukázek z filmů, a některé scény je tak komplikované rozpoznat či dále s nimi pracovat.

VZDĚLÁVACÍ METODIKY K POŘADU SLAVNÉ DNY A JEJICH TYPOLOGIE

V roce 2014 vznikl k pořadu metodický portál, který shromažďuje nejen všechny díly, ale i 129 metodik pro ZŠ i SŠ, které se k určitým dílům vztahují. Jak již bylo zmíněno výše, autoři projektu se věnují především 20. století, což reflektují i vzniklé metodiky. Přesněji řečeno z celkových 129 metodik je pouhých 14 věnováno dějinám od 1. do 19. století. Zbýlých 109 metodik je věnováno 20. století a 6 metodik pak 21. století.

Tato studie podrobuje některé z dostupných metodik dílčí analýze. Metodiky rozdělují do mnou stanovené typologie podle způsobu využití videa a každý typ představují pomocí jednoho příkladu. Metodiky jsem rozdělila do pěti kategorií — informativní, doplňkové, aktivní, aktivizující a interpretační. U každé kategorie připojuji několik příkladů videí, u nichž se určitý typ metodik objevuje.¹⁹ Jednotlivé metodiky uvádím v chronologickém pořadí.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Např. u 10. 1. -49 *Den, kdy Caesar překročil Rubikon*, www.slavne-dny.cz/episode/10004658/den-kdy-caesar-prekrocil-rubikon-10-leden [náhled 27. 10. 2024].

¹⁹ Danou typologii ovšem komplikuje fakt, že každé z těchto videí obsahuje metodiku jak pro ZŠ, tak pro SŠ. Proto může mít video v každé metodice jinou funkci, což je uvedeno v závorce za videem.

Způsob využití videa	Charakteristika	Příklady konkrétních děl
Informativní	Video je využíváno pro vysvětlení historické události, doby či fenoménu; s videem se pracuje pouze jako se zdrojem informací.	10. 1. -49 Den, kdy Caesar překročil Rubikon; 2. 10. 1187 Den, kdy křižáci ztratili Jeruzalém; 13. 10. 1307 Den, kdy byl rozprášen řád templářů (SŠ); 7. 11. 1521 Den, kdy začal zánik říše Aztéků; 20. 1. 1793 Den, kdy byl popraven Ludvík XVI.
Doplňkový	Video je využíváno jen jako doplněk v rámci vyučovací hodiny, nijak dál se s ním nepracuje.	13. 10. 1307 Den, kdy byl rozprášen řád templářů (ZŠ); 19. 4. 1770 Den, kdy James Cook objevil Austrálii (ZŠ); 3. 4. 1888 Den, kdy začal vraždit Jack Rozparovač (SŠ); 16. 8. 1896 Den, který odstartoval zlatou horečku na Klondiku (SŠ); 27. 9. 1905 Den, kdy byla zveřejněna nejslavnější rovnice světa
Aktivní	Práce žáků a žákyň se vyžaduje přímo v průběhu videa, kdy z něj mají čerpat informace a následně je dále rozvíjet v dalších aktivitách.	6. 9. 1522 Den, kdy byla dokončena první plavba kolem světa; 19. 4. 1770 Den, kdy James Cook objevil Austrálii (SŠ); 7. 3. 1876 Den, kdy byl patentován telefon; 21. 10. 1879 Den, kdy byla vynalezena žárovka; 3. 4. 1888 Den, kdy začal vraždit Jack Rozparovač (ZŠ)
Aktivizující	Video je využíváno obvykle na začátku vyučovací hodiny a vede žáky a žákyň k diskuzi nad určitým tématem.	30. 6. 1908 Den tunguzské katastrofy; 24. 4. 1915 Den, kdy začala genocida Arménů; 21. 5. 1928 Den, kdy první žena přeletěla sólově Atlantik; 5. 1. 1933 Den, kdy byla zahájena stavba mostu Golden Gate; 17. 11. 1939 Den studentů
Interpretační	Video je využito i jako pramen, který se dále interpretuje a se kterým se promyšleně pracuje s cílem rozvíjet vyšší úroveň myšlenkových procesů.	28. 10. 1918 Den, kdy vzniklo Československo; 31. 1. 1943 Den, kdy Němci kapitulovali u Stalingradu

Jednoznačně lze říci, že nejvíce metodik je zastoupeno v informativní (46) a doplňkové (40) kategorii. 36 metodik je zastoupeno v aktivní kategorii, 21 v aktivizující kategorii a pouze 2 metodiky v kategorii interpretační.²⁰

²⁰ Vyšší součet metodik reflektuje problematické rozdělení u konkrétních videí, protože např. metodika pro ZŠ může být jiným typem než metodika pro SŠ, jak jsem již uvedla v poznámce výše.

PŘEDSTAVENÍ VYBRANÝCH METODIK A JEJICH ZHODNOCENÍ

Na tomto místě bych ráda představila vybrané metodiky, které jsou svou vzdělávací oblastí, tj. tématem, určeny pro výuku dějepisu. Výběr zastupuje každý z mnoha různých typů. V roce 2014 byl na Metodickém portálu RVP.CZ publikován článek středoškolské učitelky Terezy Vodičkové, který informoval o vznikajících metodikách slovy: „Jedná se o audiovizuální lekce zaměřené na významné dny 20. století. Každá lekce obsahuje krátký film, na kterém je vystavěna vzdělávací aktivita, která účinně zprostředkovává žákům informace a vědomosti, nutí je budovat si postoje a vést argumentačně plnohodnotné debaty.“²¹ V následujících článcích bylo na tomto metodickém portále několik vybraných metodik představeno.

První dostupná metodika k nejstarším dějinám a zároveň příklad informativního typu dle mé typologie je materiál k dílu 10. 1. -49 Den, kdy Caesar překročil Rubikon.²² Jejím autorem je Josef Märk. Kromě tohoto dílu je pro základní školy doporučeno sledovat ještě další pořad z platformy Stream.cz, a to *Slavné dvojice*, který se věnuje milostnému příběhu Kleopatry a Caesara a posléze Kleopatry a Marca Antonia.²³ Metodika pro základní školy očekává práci vyučujícího se třídou, ve které je nejdříve věnována pozornost ukotvení základních pojmů, časové ose či orientaci v mapě, kde se nachází místa kolem antického Říma, o kterých se video bude zmiňovat. Poté by žáci a žákyně měli prezentovat své názory na Caesarovu osobnost, respektive zapsat je do tří sloupců — pozitivní, neutrální a negativní. Na tomto místě se předpokládá, že žáci a žákyně o této osobnosti již někdy slyšeli. Následně celá třída sleduje video *Slavné dny* a své nově nabyté poznatky porovnává s prvními úkoly, tedy doplňuje základní pojmy a své názory na Caesarovy činy. Poté by učitel či učitelka měl/a pustit video z pořadu *Slavné dvojice*, po němž následuje poslední aktivita, která je v metodice označena jako domácí úkol. V tomto úkolu si žáci a žákyně mají přečíst text historika a porovnat jej s tvrzením ve videu, že Kleopatru uštkla kobra.

Metodika pro střední školy je pojata poněkud odlišně. Nejdříve učitel či učitelka pobídne třídu, aby reflektovala čtyři známé výroky. Posléze mají žáci a žákyně představit svůj předem připravený referát, ve kterém vysvětlí význam pojmů — osobní jméno, konzul a diktátor. Následně se celá třída má věnovat porovnávání tehdejšího a současného významu těchto slov. Poté se pustí video, podle kterého mají žáci a žákyně vytvářet kartogram ke třem členům triumvirátu a zároveň posuzovat Caesarovy činy. Na konci hodiny se má každý žák či žákyně vyjádřit k otázkám typu: Kdo se v poslední době blíží obrazu Caesara? Kde leží současný Rubikon? Kdy jsem si mohl říci Veni, Vidi, Vici?

²¹ Tereza VODIČKOVÁ, *Slavné dny*, 15. 12. 2014, <https://clanky.rvp.cz/clanek/19425/SLAVNE-DNY.html> [náhled 8. 12. 2024].

²² 10. 1. -49 Den, kdy Caesar překročil Rubikon, www.slavne-dny.cz/episode/10004658/den-kdy-caesar-prekrocil-rubikon-10-leden [náhled 27. 10. 2024].

²³ Kleopatra a Marcus Antonius (a Julius Caesar), www.stream.cz/slavne-dvojice/slavne-dvojice-kleopatra-a-marcus-antonius-a-julius-caesar-178667 [náhled 27. 10. 2024].

Doplňkovým typem je metodika pro základní školy k dílu 13. 10. 1307 *Den, kdy byl rozprášen řád templářů*,²⁴ vytvořená Monikou Stehlíkovou. Vyučovací hodina je zahájena čtením části legendy o sv. Jiří, kterou mají žáci a žákyně dle svého dokončit. Následně jim učitel či učitelka rozdá konec příběhu, který porovnávají s tím svým. Zároveň probíhá diskuze o tom, kdo je rytíř, jaké má mít vlastnosti apod. Následně se pustí video o řádu templářů, poté vyučující vysvětlí rozdíl mezi lidovým chápáním slova legenda a významem literárněteoretickým. Metodika pokračuje domácím úkolem, kdy mají žáci a žákyně získat pracovní list s kresbou Šalamounova chrámu a fotografiemi Zdi nářků a Skalního domu a mají určit, co daná místa spojuje. Druhým úkolem je zjistit, jaký původ má jejich křestní jméno, případně zda je spojené s nějakým světcelem či legendou.

Aktivním typem je metodika od Jany Třetinové k videu 6. 9. 1522 *Den, kdy byla dokončena první plavba kolem světa*.²⁵ Žáci a žákyně mají pracovat ve dvojicích a během sledování videa zakreslit první plavbu kolem světa do mapy. Zároveň mají za úkol poznamenat si informace k začátku a konci plavby. Po vypracování prvního úkolu se třída rozdělí do několika skupin, v nichž se žáci a žákyně zabývají odpověďmi na několik otázek, například: Jaké důvody vedly portugalské a španělské krále k hledání nových zemí? Co vedlo muže k tomu, aby se stali členy posádky, která se vydá na nebezpečnou plavbu kolem světa? Jaké byly (nebo mohly být) výhody a nevýhody pro obě strany ze setkání domorodého obyvatelstva s námořníky? Následně probíhá reflexe formou řízené diskuze. Jako poslední aktivitu mají žáci a žákyně ve skupinách nakreslit aztécký chrám. Pro střední školu je metodika až na poslední úkol stejná, žáci a žákyně se v něm mají ve skupinách zamýšlet nad tím, co je příčinou a co naopak důsledkem určitých historických dějů, a do pracovního listu zaznamenat vztahy mezi jednotlivými jevy.

Aktivizující typ představuje metodika od Terezy Vodičkové k videu 30. 6. 1908 *Den tunguzské katastrofy*.²⁶ Metodika pro základní i střední školu začíná podobně, a to brainstormingem nad otázkou (ZŠ: Co to je povětroň?, SŠ: Jaký je rozdíl mezi faktem a hypotézou?). Po zhlédnutí videa se žáci a žákyně rozdělí do několika skupin, ve kterých mají na tunguzskou katastrofu nahlížet z perspektivy spisovatelů sci-fi, vědců, ufologů, místních obyvatel a fanoušků Nikoly Tesly; v případě střední školy přibývá ještě oficiální vládní prohlášení a nástroj propagandy. K tomuto popisu žáci a žákyně získají doprovodné materiály, které je informují o spekulativních hypotézách daného jevu (informace o těchto hypotézách si mají dohledat na internetu) či o typech komunikačních klamů, prostřednictvím kterých mají vystavit text a informovat o své hypotéze. Sepsané texty se mají na závěr přečíst před třídou, ostatní mají jejich hypotézy a teorie vyvracet a zároveň rozpoznat použití jednotlivých komunikačních

24 3. 10. 1307 *Den, kdy byl rozprášen řád templářů*, www.slavne-dny.cz/episode/840320/den-kdy-by-l-rozprasen-rad-templaru-13-rijen [náhled 27. 10. 2024].

25 6. 9. 1522 *Den, kdy byla dokončena první plavba kolem světa*, www.slavne-dny.cz/episode/833727/den-kdy-by-la-dokoncena-prvni-plavba-kolem-sveta-6-zari [náhled 27. 10. 2024].

26 30. 6. 1908 *Den tunguzské katastrofy*, www.slavne-dny.cz/episode/692583/den-tunguzske-katastrofy-30-cerven [náhled 27. 10. 2024].

klamů. Výjimku má tvořit skupina spisovatelů, u kterých text představuje přiznanou fikci a nemá za úkol přesvědčovat čtenáře. Na závěr mají žáci a žákyně určit, co ze svého textu nebo textu jiné skupiny považují za fakta a co za hypotézy.

Za interpretační typ využití *Slavných dnů* ve výuce můžeme považovat metodiku Josefa Mārce 28. 10. 1918 *Den, kdy vzniklo Československo*.²⁷ Metodika pro základní i střední školy je velmi podobná a začíná tím, že učitel pustí 110. díl z pořadu *Dějiny udatného českého národa*, respektive část, která se věnuje vzniku Československa. Při sledování pořadu žáci a žákyně vypracovávají první úkol z pracovního listu, kde si mají doplnit národnosti do mapy ČSR. Dále vypracovávají tabulku, ve které mají označit, jaké osobnosti či činnosti nového státu byly vnímány pozitivně, negativně či neutrálně. Dále vyučující pustí díl z pořadu *Slavné dny*, během něhož reflektují, jak je ve videu nahlíženo na vznik nového československého státu — zda je vnímán spíše pozitivně, nebo negativně. Sledují, jak je nahlíženo na jednotlivé osobnosti, fenomény, jaká je ve videu hudba, jaké informace se opakují apod. Následně probíhá hlasování, kdy každý zvedá ruku podle toho, jak jednotlivé informace interpretoval. V dalších bodech se metodiky pro ZŠ a SŠ mírně liší. Žáci a žákyně ZŠ si mají díl *Slavných dnů* pustit ještě jednou po určitých sekvencích, na které se mají zaměřit, a následně vyplnit zbývající cvičení v pracovním listě, která se věnují komparaci s mapou druhé republiky a textem Ferdinanda Peroutky. Na začátku další hodiny má probíhat reflexe s tématem „K čemu bylo dobré, že vzniklo Československo?“. V metodice pro SŠ je předposledním úkolem sledování dalšího pořadu, tentokrát pořadu *Národ sobě*. V tomto videu se má třída zaměřit především na sekvenci o náladě ve společnosti. Poslední úkoly jsou totožné s metodikou pro ZŠ — žáci a žákyně mají vyplnit zbývající cvičení v pracovním listě, která se věnují komparaci s mapou druhé republiky a textu od Ferdinanda Peroutky.

I když se jedná o metodiky vyučovacích hodin, často je předpokládána domácí příprava žáků a žákyň či následný domácí úkol. Některé metodiky pracují i s knihami *Slavné dny* — učitel či učitelka může místo promítnutí videa nechat žáky a žákyně, aby si přečetli text k dané události v knize. V tomto případě ale už často nedochází k využití audiovizuálních prvků ve výuce. Všechny metodiky nejsou určeny jen pro dějepis, ale též pro občanskou výchovu či základy společenských věd a pro český jazyk a literaturu. Například u metodik věnujících se bitvě u Little Big Horn či rozprášení řádu templářů je ale viditelné, že by měly být použity spíše do českého jazyka a literatury. Interdisciplinarita je tak splněna pouhým námětem videa. V případě dílu 7. 7. 1954 *Den, kdy Elvis Presley debutuje v rádiu WHBQ*²⁸ je pro dějepis určena jen metodika pro střední školy, což je poněkud zavádějící, protože v celé metodice se k dějepisu objevuje jediná otázka — jak se proměňovaly celospolečenské idoly ve vztahu ke konkrétní době. Zároveň se u některých metodik neliší jejich pojetí pro základní a střední školu. Často jen metodiky pro SŠ obsahují úkoly navíc, protože se nejspíše předpokládá vyšší efektivita žáků a žákyň při vypracovávání úkolů. Většina

²⁷ 28. 10. 1918 *Den, kdy vzniklo Československo*, www.slavne-dny.cz/episode/526294/den-kdy-vzniklo-ceskoslovensko-28-rijen [náhled 27. 10. 2024].

²⁸ 7. 7. 1954 *Den, kdy Elvis Presley debutuje v rádiu WHBQ*, www.slavne-dny.cz/episode/10002945/den-kdy-elvis-presley-debutuje-v-radiu-whbq-7-cervenec [náhled 27. 10. 2024].

z metodik je určena pro jednu vyučovací hodinu, výjimkou je pouze metodika k videu o vraždění Jacka Rozparovače,²⁹ která je koncipována na dvě vyučovací hodiny. Tento materiál je velmi zajímavý, protože v metodice pro ZŠ se věnuje zobrazení a vnímání smrti ve viktoriánské Anglii, naopak pro SŠ se především zabývá otázkou, kde se ve společnosti rodí zlo.

VYUŽÍVÁNÍ SLAVNÝCH DNŮ VE VÝUCE DĚJEPISU

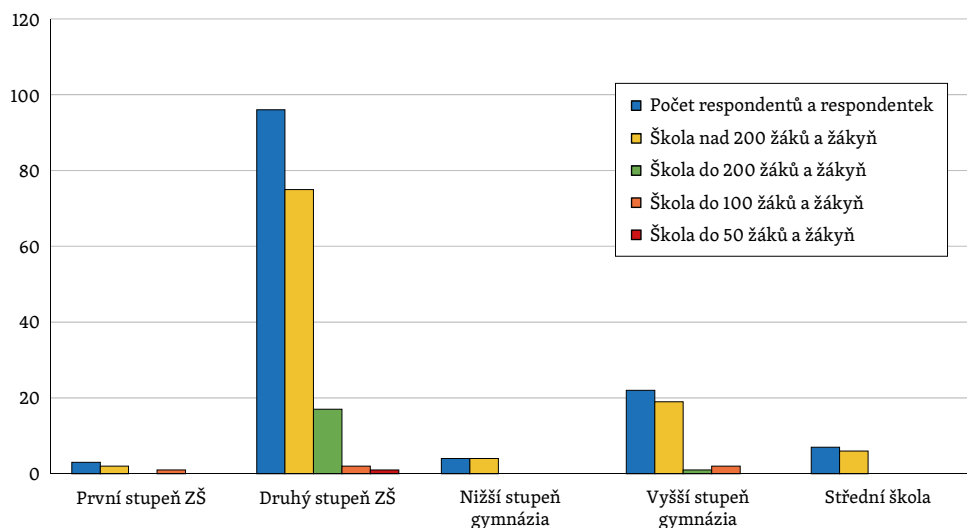
Pro analýzu, jak je pořad *Slavné dny* využíván ve výuce dějepisu, jsem vytvořila dotazník, který jsem rozeslala mezi učitele a učitelky dějepisu. Odpovědělo na něj 132 respondentů. V dotazníku jsem se nezajímala jen o využití *Slavných dnů* ve výuce, ale snažila jsem se toto téma zasadit do kontextu — na jaké a jak velké škole učitelé a učitelky učí či jaký je jejich převažující styl výuky, zda učí spíše frontálně, badatelsky, diskuzně nebo se jedná o kombinaci více stylů učení.

Z těchto 132 učitelů a učitelek dějepisu 96 (73 %) vyučuje primárně na druhém stupni ZŠ, 22 (17 %) na vyšším stupni gymnázia, 7 (5 %) na SŠ, 4 (3 %) na nižším stupni gymnázia a 3 (2 %) na prvním stupni ZŠ (předmět Vlastivěda). Z dotazníku vyplývá, že 107 (81 %) učitelů či učitelek vyučuje na velké škole, kterou navštěvuje nad 200 žáků či žákyň, 19 (14 %) vyučuje na škole se 100–200 žáky či žákyněmi, 5 (4 %) vyučuje na škole do 100 žáků či žákyň a 1 na škole do 50 žáků či žákyň. Pokud se na tyto parametry podíváme blíže — 75 (57 %) učitelů či učitelek vyučujících primárně na druhém stupni ZŠ pracuje na velké škole nad 200 žáků či žákyň. Na podobně velké škole (tedy nad 200 žáků či žákyň) pracuje i 19 (14 %) učitelů či učitelek vyučujících primárně na vyšším stupni gymnázia.³⁰

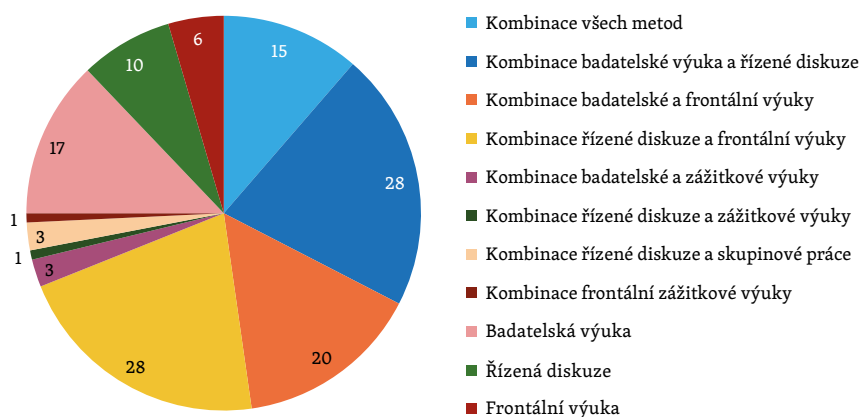
V rámci další otázky jsem chtěla zjistit, jaký je převažující styl výuky dějepisu dotázaných učitelů a učitelek dějepisu. Tato otázka by měla pomoci při kontextualizaci používání *Slavných dnů* ve výuce. Respondenti a respondentky měli určit maximálně dva styly výuky, které jsou pro ně převažující a typické. Nejčastěji převažovala badatelská výuka, frontální výuka a řízená diskuze. V odpovědích se dále objevovala i zážitková či činnostní výuka a práce ve skupinách. Někteří vyučující, přesněji 15 (11 %), nedokázali určit svůj převažující styl výuky a uvedli kombinaci všech zmíněných metod. Ze zbylých 117 (89 %) respondentů a respondentek v kombinaci převažujícího stylu výuky uvedlo, že 70 (60 %) učitelů či učitelek využívá řízenou diskuzi, 68 (58 %) badatelskou výuku, 55 (47 %) frontální výuku, 5 (4 %) zážitkovou výuku a 3 (3 %) skupinovou práci. Přesněji řečeno z těchto 117 respondentů a respondentek 28 učitelů či učitelek vyučuje převážně v kombinaci badatelská výuka a řízená diskuze, 20 učitelů či učitelek vyučuje v kombinaci badatelské a frontální výuky, 28 učitelů či učitelek vyučuje v kombinaci řízená diskuze a frontální výuka a v dalších možných kombinacích vyučuje 8 učitelů či učitelek. 17 vyučujících označilo, že využívají pouze

29 3. 4. 1888 Den, kdy začal vraždit Jack Rozparovač, www.slavne-dny.cz/episode/10001838/den-kdy-zacal-vrazdit-jack-rozparovac-3-duben [náhled 27. 10. 2024].

30 Viz Graf č. 1, který zobrazuje odpovědi na dvě otázky — na jaké škole (stupni vzdělávání) respondenti či respondentky učí a o jak velkou školu se jedná.

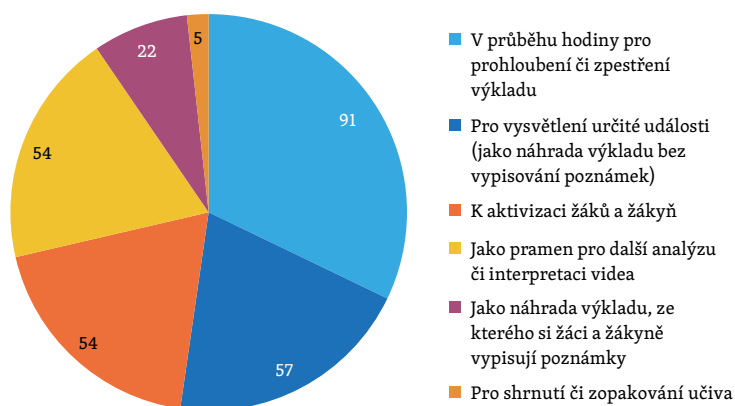
GRAF Č. 1.: Přehled respondentů a respondentek.

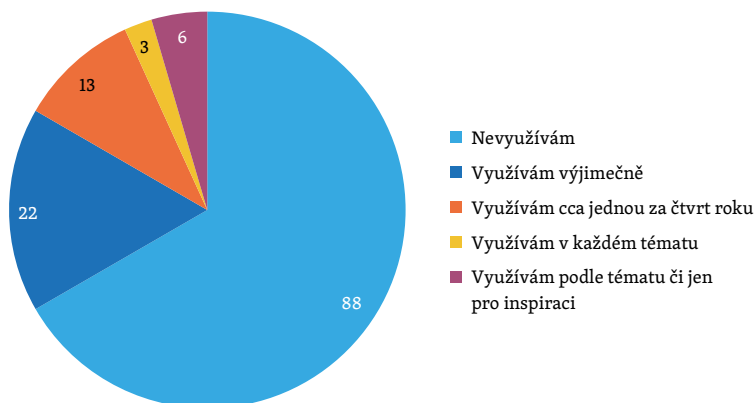
GRAF Č. 2.: Převažující styl výuky dějepisu.

badatelský styl výuky, 10 učitelů či učitelek označilo, že využívají pouze řízenou diskuzi a 6 učitelů či učitelek označilo, že využívají pouze frontální styl výuky.

V další fázi dotazníku mě zajímalo, jak učitelé či učitelky využívají pořad *Slavné dny* ve výuce a zda používají k určitým dílům i dostupné metodiky. Ze všech 132 respondentů či respondentek označilo 129 (98 %), že ve výuce dějepisu tento pořad využívá. 88 (67 %) jej promítá v rámci každého tématu či každého druhého tématu, 25 (19 %) uvedlo, že *Slavné dny* využívá cca jednou za čtvrt roku. 9 respondentů či respondentek (7 %) uvedlo, že pořad buď nevyužívají, využívají výjimečně či jej využili jednou a nevyhovoval jim. V dalších odpovědích se objevoval fakt, že učitelé a učitelky

GRAF Č. 3.: Způsob využívání pořadu *Slavné dny*.

GRAF Č. 4.: Využívání metodik k pořadu *Slavné dny*.

využívají pořad zejména pro 20. století a pro jakékoliv starší dějiny spíše výjimečně, proto na otázku nelze jednoznačně odpovědět. Ze 129 respondentů či respondentek (kteří označili, že *Slavné dny* ve své výuce využívají) je nejvíce (přesněji 91) promítá v průběhu hodiny pro prohloubení či zpestření výkladu. Na tuto otázku, tedy jak *Slavné dny* ve výuce využívají, mohli respondenti a respondentky označit více odpovědí. Mimo odpovědi prohloubení a zpestření výkladu označilo 57 učitelů a učitelek, že *Slavné dny* využívají pro vysvětlení určité události (tedy jako náhradu výkladu bez vypisování poznámek), 54 jich využívá pořad k aktivizaci žáků a žákyně, stejný počet (tedy 54) respondentů či respondentek jako pramen pro další analýzu či interpretaci videa, 22 jich využívá pořad jako náhradu výkladu (během něj si žáci a žákyně vypisují poznámky), 5 vyučujících využívá pořad pro shrnutí či zopakování učiva. V rozšiřující odpovědi uvedli 2 učitelé či učitelky, že pořad využívají i pro svou přípravu

k tématu či ho doporučují žákům a žákyním, kteří mají k tématu zpracovat referát. Zajímavé je, že s ohledem na typ výuky, který respondenti a respondentky měli v předešlé otázce vyplnit, 13 z nich používá *Slavné dny* jako náhradu výkladu pro tvoření poznámek, i když v typu vlastní výuky odpověděli, že je pro ně hlavní badatelská, diskuzní či zážitková výuka. V rámci dotazníku jsem ovšem nehledala odpověď na to, co si vyučující pod těmito typy výuky představují.

Co se týče metodik, které jsou k některým dílům *Slavných dnů* dostupné, 22 (17 %) respondentů či respondentek odpovědělo, že o těchto metodikách neví. Ze zbylých 110 (83 %) jich 44 (33 %) odpovědělo, že metodiky využívá. Z negativních odpovědí jich 6 (5 %) odpovědělo, že metodiky v rámci své výuky využili několikrát, ale nevyhovovaly jim. 2 (2 %) uvedli, že je zatím nevyužili, ale do budoucna nad tím uvažují. Ze 44 respondentů či respondentek využívajících metodiky jich 22 využívá tyto metodiky jen výjimečně, 13 cca jednou za čtvrt roku, 3 v každém tématu a 6 podle tématu či pouze pro inspiraci. Několik učitelů či učitelek uvedlo, že si raději k videím vytváří vlastní pracovní listy, a to především proto, že metodiky nenutí žáky a žákyně historicky myslet nebo že jsou pro jejich konkrétní třídu příliš náročné. Velká část učitelů či učitelek se metodikami pouze inspiruje, například při vymýšlení vlastních otázek k videu, na které po jeho zhlédnutí mají žáci či žákyně odpovědět, či celkově při tvorbě vlastních pracovních listů. Mezi konkrétními používanými metodikami se objevila metodika k videu 24. 10. 1929 *Den krachu na newyorské burze* či 28. 6. 1914 *Den, kdy byl spáchán atentát v Sarajevu*. Někteří z učitelů a učitelek uvedli, že by s metodikami rádi pracovali do budoucna, ale zatím na jejich analýzu nenašli čas.

Ze 129 respondentů či respondentek, kteří používají *Slavné dny* ve výuce dějepisu, 121 odpovědělo, že jejich žáci a žákyně na videa reagují velmi pozitivně. Někteří uvedli, že promítání těchto videí zvyšuje u třídy pozornost při výuce dějepisu a žáci a žákyně na ně reagují lépe než na klasickou výuku. Někteří z dotázaných uvedli, že je to především díky audiovizualitě, dramatické hudbě, hlasu Pavla Zuny a snaze vzbudit divákovy emoce. 6 respondentů či respondentek uvedlo, že si buď zpětnou vazbu od žáků a žákyň k promítání *Slavných dnů* neověřovali, nebo je promítání nebaví, často s dodatkem „jako celý dějepis“. U některých odpovědí (6) se objevovala informace, že videa jsou příliš rychlá a žáci ani žákyně si z nich nedokáží vytáhnout konkrétní informace, nebo že jsou příliš dlouhá a třída u nich nedokáže udržet pozornost. Na otázku, která videa se osvědčila a jsou promítána opakovaně, učitelé a učitelky nejčastěji odpovídali, že jakékoliv video k moderním dějinám 20. století a především k „hlavním“ či „přelomovým“ událostem, jako například videa k první a druhé světové válce či konkrétně videa 28. 10. 1918 *Den, kdy vzniklo Československo*, 24. 10. 1929 *Den krachu na newyorské burze*, 30. 9. 1938 *Den, kdy byla podepsána Mnichovská dohoda*, 15. 3. 1939 *Den okupace nacisty*. Ke starším dějinám se nejčastěji opakovala tato videa: 2. 10. 1187 *Den, kdy křižáci ztratili Jeruzalém*, 2. 3. 1458 *Den, kdy byl českým králem zvolen Jiří z Poděbrad*, 12. 10. 1492 *Den, kdy Kolumbus objevil Ameriku*, 22. 8. 1572 *Bartolomějská noc*, 8. 11. 1620 *Den bitvy na Bílé hoře*, 21. 6. 1621 *Den popravy 27 českých pánů*, 18. 6. 1815 *Den, kdy došlo k bitvě u Waterloo*.

Z odpovědí je zřejmé, že pořad *Slavné dny* je oslovenými učiteli a učitelkami hojně využíván, což potvrdil nejen mnou rozeslaný dotazník, ale i jednotlivé reakce, které vyvolal. Tyto reakce byly velmi pozitivní a často mi byly doporučeny i další pořady s podobnou tematikou, ať už od stejných tvůrců (*Životy slavných*) či od popularizátora historie Jiřího Padevěta (*Krvavá léta*).

V rámci této studie bych ráda odpověděla na následující výzkumné otázky:

- 1) Jak často jsou *Slavné dny* využívány ve výuce? — Z dotazníku vyplývá, že pořad je u učitelů i učitelek velmi oblíben a téměř dvě třetiny (67 %) jej využívají v rámci každého vyučovaného tématu. Jak jsem již popsala výše, oblibu podobných pořadů dokazovaly i přímé odpovědi či odpovědi na poslední otázku v dotazníku, zda respondenti a respondentky mají k pořadu *Slavné dny* ještě nějaké poznatky/připomínky.
- 2) Jakým způsobem souvisí využití *Slavných dnů* s výkladem v hodině? — Nejvíce respondentů a respondentek promítá *Slavné dny* v průběhu hodiny za účelem prohloubení či zpestření výkladu, vysvětlení určité události, aktivizace žáků a žákyň či jako pramen pro další analýzu a interpretaci videa. Naopak menšina z dotázaných využívá tento pořad jako náhradu výkladu. V rozvádějící odpovědi na využívání těchto videí vyučující uváděli, že téměř nikdy nezůstanou jen u jejich zhlédnutí, ale mají k nim připraven vlastní pracovní list, pomocí kterého má třída ve videu hledat určité informace a odpovídat na připravené otázky. Nejsem si však jistá, zda většina z vyučujících opravdu využívá video jako pramen pro další analýzu či interpretaci, jak uvedli v předchozí odpovědi, protože příklad této analýzy nebo interpretace se objevil pouze v jedné odpovědi — „Většinou se bavíme nad tím, jaký narativ video obsahuje, jak obraz ilustruje zvuk, jaká hudba doprovází komentář. Využívám to jako příklad populární historické kultury.“
- 3) Jakým způsobem vyučující využívají metodiky? — K mému překvapení vyučující metodiky k pořadu *Slavné dny* využívají velmi málo. I když většina z respondentů či respondentek uvedla, že metodiky zná, využívá je pouze 44 vyučujících a pouze 22 z nich pravidelně. Mezi nejčastější odpovědi, proč tyto metodiky nejsou využívány, patří mimo jiné následující argumenty — neslouží k rozvoji historického myšlení, slouží jako pouhé spojovníky s videy, náročnost neodpovídá věku žáků a žákyň, často jsou v nich využívány velmi podobné principy, slouží jen pro zapisování informací z videí apod. Někteří učitelé a učitelky využívají metodiky jen pro inspiraci do další části výuky.
- 4) Jaké výukové cíle učitelé a učitelky pořadem naplňují? — Tato otázka se vztahuje i k mé druhé výzkumné otázce (jakým způsobem souvisí využití *Slavných dnů* s výkladem v hodině), kterou jsem popsala výše. 87 respondentů či respondentek uvedlo, že pořad využívá k aktivizaci žáků a žákyň nebo jako pramen pro další analýzu či interpretaci videa. Většina z těchto 87 učitelů či učitelek uvedla, že jejich převažující styl výuky je badatelský a diskuzní v kombinaci s frontální výukou. Pouze 2 respondenti či respondentky označili svůj styl výuky jako čistě frontální. Každopádně pouze jeden vyučující uvedl, že se snaží pořad se svou třídou analyzovat. Ostatní uvedli, že informace z videa pouze reprodukuje (třída má například odpovídat na otázky v pracovním listě na základě zhlédnutého videa) a dále s ním nepracují. Je zajímavé, že tito učitelé a učitelky zároveň uvedli, že ve

svých hodinách využívají badatelskou výuku. Na základě těchto dat se bohužel musím domnívat, že na mou čtvrtou výzkumnou otázku nelze se stoprocentní jistotou jednoznačně odpovědět. Badatelská výuka totiž není o pouhé konzumaci historického významu, ale žák či žákyně si mimo jiné tento význam vytváří prostřednictvím vlastní interpretace pramenů.³¹ Právě zde se nabízí prostor pro další směřování výzkumu o využití *Slavných dnů* ve výuce dějepisu. Odpověď na mou poslední výzkumnou otázku by byla relevantnější až po hlubší analýze, následující například po osobních setkáních s jednotlivými vyučujícími, díky kterým by se mohly kvalitativně ověřit dílčí závěry z mého dotazníku.

Zejména hledání odpovědi na poslední výzkumnou otázku upozornilo na nedostatečně kritické přijímání pořadu *Slavné dny* (a jiných podobných pořadů) ve výuce dějepisu. Z dotazníku totiž vyplývá, že učitelé a učitelky často pouze reprodukují informace z videí a dále s nimi nepracují. Právě tento fakt odporuje současným požadavkům na revizi výuky dějepisu, která bude u žáků a žákyň rozvíjet historickou gramotnost ve smyslu definice: „Historická gramotnost předpokládá, že žáci a žákyně se neučí pouze znát historická fakta, ale aktivně minulost poznávají. Prostřednictvím vlastní práce s historickými prameny odpovídají na historické otázky a učí se přemýšlet podobně jako historikové a historičky.“³²

Slavné dny sice umožňují jednoduché využití audiovizuálních prvků ve výuce, které učitelům a učitelkám nařizuje Rámcový vzdělávací program, avšak s informacemi se v nich nepracuje zcela důvěryhodně. Tvůrci často necitují jednotlivé zdroje a diváci tak nemohou vědět, odkud jsou informace či použité prameny přejaty. Dalším problémem je narativ jednotlivých videí. Tvůrci často pracují jen s hlavním narativem, nikoliv s perspektivami, které nabízí například v poslední době populární badatelská výuka.³³ Samozřejmě je nereálné se domnívat, že učitelé a učitelky přestanou ve svých hodinách *Slavné dny* používat. K tomuto pořadu je ale třeba přistupovat kriticky a využít jej i jako pramen, například při hodnocení dějinných událostí a jejich následné interpretaci či při odlišení většinového výkladu dějinných událostí od regionální historie.

RÉSUMÉ:

This paper discusses the use of the popular internet show *Slavné dny* [Famous Days] in the teaching of history. The show was published on the Stream.cz internet platform between 2010 and 2020. A methodological portal was created for the programme in 2014, reflecting not only the popularity of the show but also its frequent use in teaching, including but not limited to history.

31 Více o badatelské výuce a historické gramotnosti např.: NPI. Dějepis+: Historická gramotnost, <https://dejepisplus.npi.cz/historicka-gramotnost> [náhled 17. 12. 2024]; Historylab.cz: Metodika k digitální dílně pro práci s historickými prameny, <https://metodika.historylab.cz> [náhled 17. 12. 2024].

32 NPI. Dějepis+: Historická gramotnost, <https://dejepisplus.npi.cz/historicka-gramotnost> [náhled 17. 12. 2024].

33 Viz např. projekt Dějepis+ či badatelská učebnice Jaroslav PINKAS a kol., *Soudobé dějiny — Badatelská učebnice dějepisu*, Plzeň 2022.

Utilising a questionnaire sent to history teachers, the paper explores the potential of using the show in the classroom, addressing the following research questions: (1) How often are *Slavné dny* used in the classroom? (2) How is the use of *Slavné dny* related to classroom lesson content? (3) How do teachers use the methodologies? (4) What teaching objectives do the teachers pursue when using the show?

All the responses confirmed that the show is widely used by teachers. This was not only evident from the questionnaire, but also from the positive individual reactions it elicited. Teachers most frequently use episodes concerning the 20th century to deepen or diversify their explanations and to explain a particular historical event. The methodologies for the show, on the other hand, are used rather rarely, to inspire the worksheets that teachers create on the topic. The methodologies were frequently criticised for their insufficient level of research. However, the worksheets created by specific teachers are, according to their answers, not very research-oriented and only aimed at encouraging students to gather information from the video they watched, without encouraging them to further work with the information obtained. Teachers often only reproduce the information included in the videos, although the creators of the show do not tend to cite individual sources, so viewers cannot know where the information and sources used come from. *Slavné dny* is thus often used in an uncritical and untrustworthy way, which contradicts the current emphasis on the development of critical (historical) thinking.

Mgr. et Mgr. Zdislava Šimková je doktorandkou Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v oboru didaktiky dějepisu. Zároveň je učitelkou dějepisu a výtvarné výchovy na pražském gymnáziu Přírodní škola. Zaměřuje se především na druhou polovinu 20. století s přesahem do didaktiky a umění (zdislava.simkova@gmail.com).